

Macůrek, Josef

**[Truhlář, Antonín, ... et al. Rukověť humanistického básnictví v
Čechách a na Moravě]**

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. C, Řada historická.
1966, vol. 15, iss. C13, pp. 200-201

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102626>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

i světské, moci (to se jeví v jeho modifikaci teorie poslušnosti), aby na valdenský základ napojil v té době reálně jedině možný návrh řešení, a tím byl Vikleřův článek o světských pánech.

Přes tyto výhrady se domnívám, že na druhé straně není dopouzd v otázce Mikulášova sporného valdenského původu tak jasno, aby bylo možno upustit od pokusu vysvětlit případně skutečnost, že Mikuláš snad šel dále nalevo než ostatní, z husitismu samého, nikoli z vlivů valdenského kacířství, jak to Kaminsky navrhuje; rozhodně bude prospěšné aspoň zkusmo od předpokladu těchto vlivů při některém z dalších pokusů o interpretaci Mikulášovy osobnosti abstrahovat, přičemž bude užitečné vzít v úvahu Kaminského postřeh, že Mikuláš nebyl tolik tísněn politickými ohledy a zodpovědností jako jeho čeští kolegové a universitní spolupracovníci, kteří byli nuceni držet se křečovitěji v institucionálních mezích.

Edici obou vydávaných Mikulášových spisů (paralelní anglický překlad nejsem povolána posuzovat) vybavil Kaminsky a jeho posluchači podrobným kritickým aparátem a doprovodil pod čarou určením citátů z Pisma, z autorů a z kanonického práva. Ježto edici posuzuje Anežka Vidmanová v Listech filologických, omezím se zde jen na doplnění tří citátů, které se vydavatelům nepodařilo určit a které jsem identifikovala při přípravě vydání jiného Mikulášova spisu: str. 57, pozn. 12: „Et Ambrosius... de virginitate“ — citát je parafrází z Ambrožova spisu „De virginibus“, MPL 41, col. 204; str. 71, pozn. 49: „Quoniam et symea... non sunt ecclesie“ — z Pseudochrysostomova „Opus imperfectum in Matthaum“, MGP 56, col. 747; str. 72, pozn. 54: „Quia qui vult... de aliis mandatis Cristi“ — z téhož Pseudochrysostomova spisu, MPG 56, col. 743.

Ke Kaminského soupisu Mikulášovy literární činnosti mohu snad jen poznamenat, že jsem našla další rukopis Mikulášovy Apologie (proti kostnickému koncilu) v rukopise 602 Univerzitní knihovny v Lipsku).

Jana Nechutová

Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě. A—C. Založili A. Truhlář a K. Hrdina. Pokračovali J. Hejnic a I. Martínek. Praha 1966. Nákladem ČSAV Praha 1966, str. 530.

Jde o 2. vydání knihy A. Truhláře a K. Hrdiny (Rukověť k písemnictví humanistickému zvláště básnickému v Čechách a na Moravě ve století 16. I, Praha 1918), kteří začali vydávat afe plánované dílo mající zahrnout biografii a bibliografii českých, latinsky píšících humanistů. A. Truhlář a K. Hrdina uvázli však u 1. svazku, který končil heslem Collinus.

Třeba vyzvednout záslužný počín Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV a zejména vědeckých pracovníků J. Martínka a J. Hejnice, že se podjali úkol dokončit významnou práci a že nešetřili sil, aby ji co nejlépe zdokonalili. Průběhem jejich práce se ukázalo, že má-li celé dílo (6 svazků) být dnes na výši, je třeba nejen pokračovat v započaté činnosti, ale že třeba už 1. svazek doplnit a přepracovat. Jen tak, uznalo se právem, mohlo by být úplné. Právem si jmenovaní autoři počínali také v jiném ohledu. Jestliže už vydavatelé 1. edice přesáhli 16. stol. a musili jít také do století 17. (aspoň do doby bělohorské), autoři 2. vydání šli oprávněně v tom směru ještě důsledněji. Proto také v titulu nové edice se nemluví o stoletích, ale ponechává se širší rozhled. Jestliže dále už 1. vydání se neomezilo jen na humanistické básnictví, šli autoři 2. vydání v tomto směru též důsledněji. Nezůstali u jednotlivých autorů, pokud vynikli ve veršované práci, jen při jejich dílech básnických. Zaznamenali u jejich literární činnosti také díla prosaická. Platí to např. o Augustinovi Olomouckém, o J. Bartoldovi z Breitenberku aj. Třeba ještě dodat, že vydavatelé 2. edice se neomezili jen na vynikající zjevy českého humanismu. Právem přihlédlí ke všem, a to i k podřadným spisovatelům. To jistě není na škodu díla. Neboť jen tak toto dílo dává jako celek mohutný obraz o kulturním, literárním a myšlenkovém životě u nás před Bílou Horou.

Z moravského a slezského prostředí je v edici celá řada autorů. Na předním místě lze uvést jméno Augustina Olomouckého (str. 111—116), u něhož je sebrána obdivuhodným způsobem jak jeho biografická, tak bibliografická stránka. Doklady ovšem o literární činnosti Augustinově bylo by možno asi rozmnožit. Jestliže v práci jsou otiskeny opisy jeho listů (str. 516 a dále) bylo by možno citovat či otisknout jeho originální písemnosti, které se uchovaly ve Státním archivu v Opavě.

Edice Hejnicova a Martínkova je třeba říci, vzorným způsobem vydána, je pečlivě propracována a heuristicky široce založena. Po stránce technické úpravy je — proti nepřehlednému staršímu vydání — daleko soustavnější a přehlednější. Bylo by žádoucí, aby se pokračovalo co nejrychleji v dalších svazcích a aby také v nich byl zachován ráz svazku prvního. Neboť jde

vskutku o základní příručku pro poznání české kultury a české společnosti 16. a počátku 17. století. Příručka ta poskytuje základní pomoc pro studium tohoto období, které v kulturním ohledu je v české vědě zanedbáváno. Práce ta může mít velký význam nejen z hlediska českého, ale i mezinárodního, k osvětlení našich souvislostí s evropským humanismem a renesancí. Vyrovnává velké zpoždění, které jsme měli dosud při studiu problematiky humanismu a renesance ve srovnání s ostatními zeměmi evropskými, kde problematika tato je často ventilována jak v knižních pracích (srov. např. J. Irmscher, Renaissance und Humanismus in Mittel- und Osteuropa, Berlin I/II, 1962), tak na mezinárodních sjezdech (posledně napr. na Vídeňském historickém sjezdu r. 1965, viz Rapport III. Comité international des sciences historiques. XII. Congrès International des Sciences Historiques, Vienne, str. 75 ad.)

Josef Macůrek